

- Různé přístupy a ty se větví, ovlivňují a reagují na sebe
- Merton (konec 30. let) rozvíjí Durkheima
- Časově je ale před kritickou kriminologií
1973 The New Criminology,

Vector EPS 10

Návštěva soudu

Z vaší návštěvy napište 2 strany poznámek. Čeho jste si všimli? Co vás překvapilo? Pokuste se o sociologicky imaginativní komentář, vypíchněte něco, co vás předtím nenapadlo, co by nenapadlo člověka, který u soudu nikdy nebyl. Soustředte se na detail. V hodině vás taky příležitostně vyzvu, abyste své postřehy prezentovali ostatním. Písemné poznámky odevzdejte do příslušné složky v ISu.

- (6 stran, anonymizace, státní zástupci paní Červené)
- Sociologická interpretace
-

Co je podstatné z pohledu kritické či marxistické kriminologie?

Anomie Durkheim

- Stav, kdy přestávají platit zákony
- Hodnoty a normy nejsou dostatečně vynucovány, nepůsobí na člověka zavazujícím způsobem

Durkheim - anomie a solidarita

State of anomie is impossible wherever organs in solidarity with one another are in sufficient contact, and in sufficiently lengthy contact. Indeed, being adjacent to one another, they are easily alerted in every situation to the need for one another and consequently they experience a keen, continuous feeling of their **mutual dependence**. (Page 429, Division of Labor, 1893)

mechanical (in which people possessed solidarity because of their shared experiences)

organic (in which solidarity grew from people of different experiences needing to cooperate with one another).

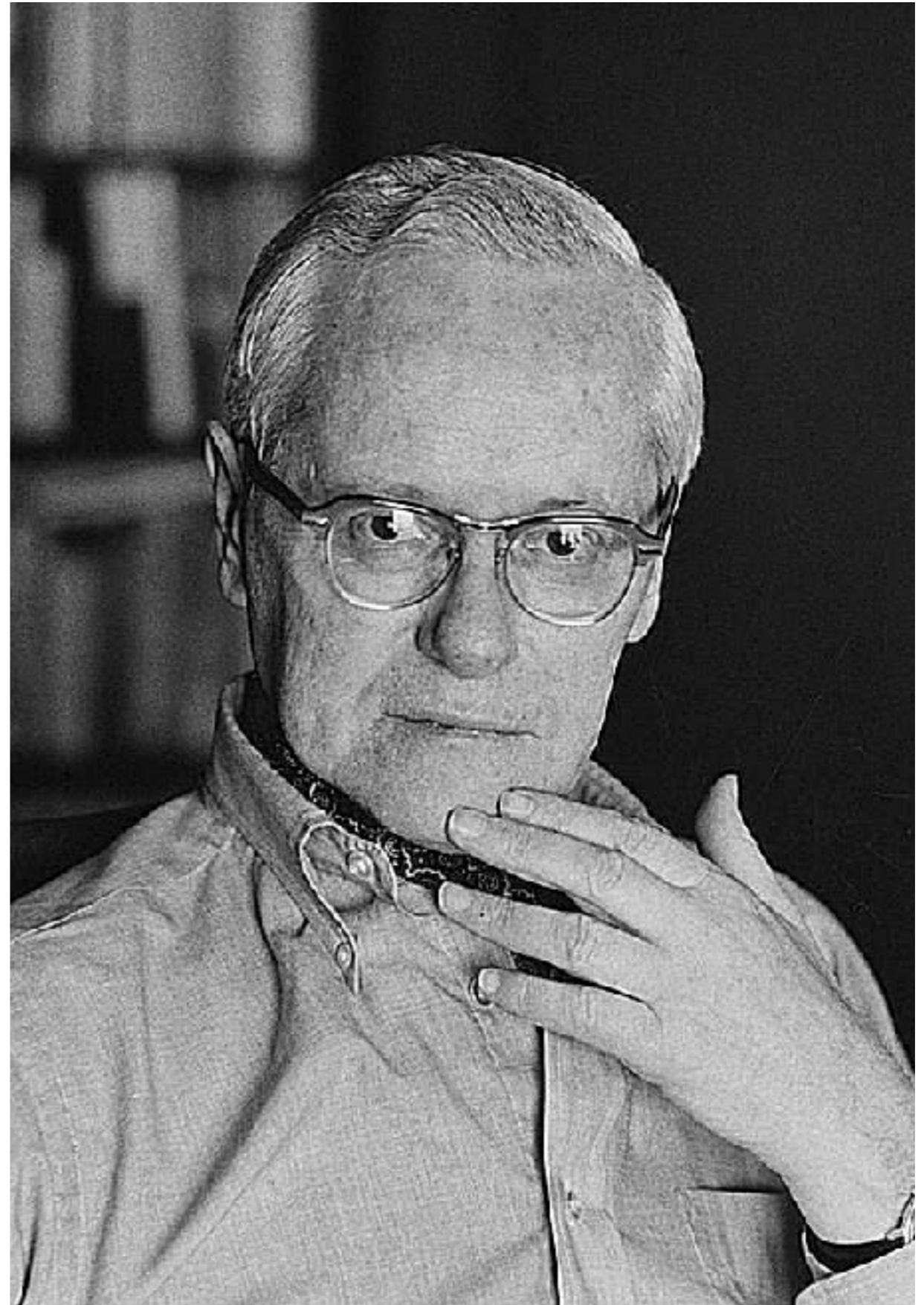
předmoderní versus moderní průmyslové společnosti

Robert Merton, 1910 - 2003

- Strukturní funkcionalismus
- Struktura - prostorové uspořádání společnosti
- Funkce - proces, činnost, jednání
- Normativní charakter, zdravé tělo, odchylky od normy, deviantní a dysfunkční jednání
-

Robert K. Merton

- Jako Durkheim bere kriminalitu za nevyhnutelnou
- Deviace i konformita jsou produktem struktury
- Kriminalita je výraz tlaku, který struktura k deviantnímu jednání vyvíjí
-

Merton představuje kritiku multifaktoriálního přístupu

- Multifaktoriální přístup přetrvává v tradiční etiologické (hledání příčin) kriminologii
- Kriminalitu chápe jako jednání pachatelů a pachatele jako osoby jednající kriminálně
- Pracuje s neovlivnitelnými dědičnými faktory, i s kulturními a sociálními, ke kterým se přikloní záleží na zdravém rozumu. Je zdravý rozum vědecký?

Strain theory, teorie anomie

- Merton, struktura působí na jedince a to může vést k anomii
- Vštěpuje nám představy a cílech, hodnotách, normách,
- Ale neposkytuje všem stejné prostředky

- Strain theory - teorie anomie, teorie strukturálního napětí

Merton, R. K. (1938). Social Structure and Anomie. *American Sociological Review*, 3(5), 672–682.

- Společnost skrze hodnoty nějak definuje úspěch a oceňuje určité znaky nebo symboly úspěchu
- Ale sociální struktura nedává všem možnost mít prostředky k dosažení těchto symbolů úspěchu

Strain theory the name given by contemporary criminologists to Merton's explanation of criminal behavior, assumes that people are law-abiding but when under great pressure will resort to crime. Disparity between goals and means provides that pressure.

- Rozpor mezi kulturně danými motivacemi a možností je naplňovat vede k anomii
- Deviace je normální reakce, předvídatelná reakce na určité situace
- Sociální struktura tlačí v některých situacích jedince spíše k nonkonformnímu jednání (strana 672)
- Kulturní struktura společnosti se skládá ze dvou složek:
 1. hodnotové orientace, cíle a zájmy
 2. způsoby dosahování těchto cílů

	Culture Goals	Institutionalized Means
I. Conformity	+	+
II. Innovation	+	-
III. Ritualism	-	+
IV. Retreatism	-	-
<hr/>		
V. Rebellion ¹²	±	±

- Dříve (feudalismus), pro různé vrstvy různé aspirační úrovně
- Nyní představa, že všichni mají stejné možnosti, sdílejí podobné hodnoty, a tak chudší soutěží ve stejných očekáváníích, ale s nulovými prostředky
- Proto inovace, hledání jiných cest

Talcott Parsons (1902-1979)

- strukturní funkcionalismus
- analytický rámec pro popis společnosti
- holistický přístup
- kritik vlastního psaní – komplikuje interpretaci a potenciální kritiku

jednání strukturováno skrze tři systémy

- kulturní systém
- sociální systém
- systém osobnosti

kulturní systém

- soubor sdílených **hodnot**
- definuje také cíle, o které se má usilovat
- konformita k hodnotám se stává normou
- hodnotové standardy (musí-li aktér volit, vedou ho), zachovávání a tvořivá změna kulturních vzorců
- oporou stability, ke které každý systém směřuje
- zásadní

sociální systém

- složen z velkého množství aktéru (individuí), kteří na sebe působí
- **institucionalizace hodnot** (versus anomie), proces ustavování sociální struktury = relativně stabilní vzorce interakcí mezi aktéry
- aktéři na sebe reagují, hrají role a vytváří normy
- normy se vytváří jako způsob přizpůsobování se navzájem (equilibrium)
- aktéři, kteří sdílejí normativní standardy jsou schopni vůči sobě vytvářet reciproční očekávání
- důležitost jazyka v sociálním systému - vztahení se k sobě i k jiným skrze kulturně strukturované a sdílené symboly

system osobnosti

Internalizace

- převzetí normativních předloh do vlastního systému jednání
- je podmínkou stability : řád existuje, jen pokud někdo hraje jím určené role, není řádem na papíře
když je aktér nucen se rozhodnout (učinit volbu)
internalizovaná hodnota ho zaváže k určitým normám
- aktéři se rozhodují dle vlastní vůle a cílů (ale cíle o které usilují jsou už ve společnosti)

osobnost se integruje do systému skrze **socializaci**

Přínos

- Posun od teorií, které chápu kriminalitu jako zamezitelné, nemorální chování

Kritika strukturalistického přístupu

- Durkheim chápe kriminalitu jako společenský jen, nevyhnutelný a nutný
- Vysvětlení skrze funkce, strukturalismus, společnost jako organismus, společnost je viděna pozitivně z pozice středotřídních sociologů, kritický pohled na společnost podle strukturního funkcionalismu chybí.

Cvičení

- Co by mohlo být v (klidně daleké) budoucnosti trestný čin? Budte imaginativní, utopičtí, nemusí to odpovídat vašim přáním. Něco, co by vedlo k pozitivní změně. Něco co by vedlo k negativní změně.
- Co by mohlo přestat být tresty čin v budoucnu?
- Vodítkem mohou být hodnoty, které mohou tyto změny motivovat. Změna hodnot.

- Trestné činy na zvířatech

-

Práva Proudhon

- **Vlastnictví**
- Svoboda
- Rovnost
- Bezpečnost

- Narozdíl od vlastnictví jsou ostatní práva spojená s rovností

-

- *Proudhon (anarchista, 1809-1865), polemika s Marxem*
- Kdybych měl odpovědět na otázku *Co je to otroctví?* a odpověděl bych stručně *Je to vražda*, moje myšlenka by byla hned pochopena. (...). Proč tedy na jinou otázku, totiž *Co je to vlastnictví?*, nemohu odpovědět stejně jednoduše *Je to krádež*.
- *Naši právníci se věnují pracnému a přísnému studiu a ve všech ohledech si zaslouží úctu svých spoluobčanů svým věděním a výmluvností. Vytknout jim lze jedině, totiž že mají v přehnané úctě tyranské zákony. (Proudon, str. 50).*

Borofsky, Robert. 2005. **Yanomami: The Fierce Controversy and What We Can Learn from It.** University of California Press. (divoký, zuřivý)

- Původní obyvatelé amazonských pralesů, antropolog Napoleon Chagnon a genetik James V. Neel, 60. léta výzkum
- dilemata a kontroverze: neetický výzkum, lidé nebyli dostatečně informováni, byli ohroženi, popularizace nežádoucím způsobem, později vyvlastnění těžaři drahých kovů, nejprodávanější antropologická kniha

René - původní film

- Od začátku do 9.16

-